

Motion till riksdagen 2019/20:3251

av **Emil Källström m.fl. (C)**

Fler företag, fler jobb och stärkt konkurrenskraft i hela landet

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att värna grundläggande servicefunktioner och tryggheten för såväl privatpersoner som näringsverksamheter genom att kontanthanteringens trygghet i hela landet och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillgången på kapital på landsbygden stärks genom att sparbankslagen moderniseras så att lokala banker kan utveckla sin verksamhet, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att hela landet ska ha tillgång till såväl privat lånekapital som till det offentliga riskkapitalet och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att upphandlingsregler i högre grad behöver göra det möjligt för småföretag att delta och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en översyn av kommuners möjligheter att finansiera ökad efterfrågan på tjänster, t.ex. äldreomsorg, på andra sätt än genom höjd kommunalskatt bör genomföras och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för mer generella statsbidrag och tillkännager detta för regeringen.

7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att särskilt stimulera ekonomisk utveckling i landsbygdskommuner och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att skatteutjämningsystemet bör ses över så gleshet ges större vikt samtidigt som incitamenten för jobb och företagande stärks, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att besöksnäring och naturturism bör främjas, bl.a. genom omfattande regelförenklingar, och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att hotelltillståndet är omodernt och bör avvecklas och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att statens insatser för företagande i form av riskkapital, rådgivning och stöd bör fördelas jämnt mellan kvinnor och män och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regler ska bibehållas endast när de går att motivera utifrån att de fortsatt fyller en funktion, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över om Regelrådet kan förstärkas och ges ökade befogenheter och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillstånd ska utfärdas inom rimliga tidsramar och tillkännager detta för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att skattesystemet ska ta hänsyn till klimatnytta och de geografiska förutsättningar som råder i Sverige och tillkännager detta för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för att öka möjligheten till lärlingsjobb som även småföretag kan erbjuda och tillkännager detta för regeringen.
17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att klimatet för entreprenörer som omvandlar nya idéer till nya företag ska förbättras och tillkännager detta för regeringen.
18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att människonära tjänster exempelvis inom besöksnäringen och välfärden bör ges förutsättningar att växa och utvecklas då de i många fall erbjuder bl.a. ungdomar och nyanlända värdefulla ingångsjobb, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av en infrastruktur som gör att den tekniska utvecklingen kommer hela landet till del och som gör det möjligt att driva företag i hela landet och tillkännager detta för regeringen.
20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regelbördan för småföretag och mikroföretag bör minskas kraftigt och tillkännager detta för regeringen.
21. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att lagstiftningen för hantering av preliminärskatt bör utredas i syfte att ändra på regelverk kring förtida inbetalning och tillkännager detta för regeringen.
22. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att främja snabb utveckling, innovation och bibehållen konkurrenskraft i digitaliseringens och automatiseringens era och tillkännager detta för regeringen.
23. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för tillgången till statligt riskkapital i hela landet, för små och växande företag och för en starkt regional tillväxt, och tillkännager detta för regeringen.
24. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över hur det regionala ansvaret hos statliga bolag kan tydliggöras och stärkas och tillkännager detta för regeringen.
25. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över hur det regionala ansvaret hos myndigheter kan tydliggöras och stärkas och tillkännager detta för regeringen.
26. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att kriterier vid offentlig upphandling ska genomsyras av likvärdiga, rättvisa och transparenta villkor för alla företag, oavsett storlek, och tillkännager detta för regeringen.
27. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska utvärdera effekterna av den nya upphandlingslagstiftningen och tillkännager detta för regeringen.
28. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förenkla reglerna för upphandlingar under EU:s tröskelvärden för att vara i överensstämmelse med EU-lagstiftningen och tillkännager detta för regeringen.
29. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att direktupphandlingsgränsen bör ses över och tillkännager detta för regeringen.

30. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av mångfald av utförare i vård, skola och omsorg för att säkra kvalitet och konkurrens och därmed effektivitet och tillkännager detta för regeringen.
31. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Europa bör ges större förutsättningar att skapa fler jobb och ökad tillväxt genom att EU ingår fler frihandelsavtal, skapar en gemensam digital inre marknad samt värnar den ekonomiska stabiliteten i unionen för att därigenom möjliggöra för fler investeringar, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
32. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att tillgängliggöra kurser inom entreprenörskap exempelvis genom Ung Företagsamhet för fler gymnasieprogram och tillkännager detta för regeringen.
33. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska verka för fler vardagsnära innovationer inom vård och omsorg och tillkännager detta för regeringen.
34. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att återupprätta och utöka programmet Investera i invandrarkvinnor och tillkännager detta för regeringen.
35. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge Tillväxtverket i uppdrag att utvärdera och se över möjligheten att återinrätta Winnet Sverige och tillkännager detta för regeringen.
36. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att arbeta för fler kvinnor på ledande positioner genom goda förutsättningar för kvinnors företagande och tillkännager detta för regeringen.
37. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att fler av myndigheternas uppdrag och funktioner bör decentraliseras och tillkännager detta för regeringen.
38. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att genomföra en översyn av myndigheternas lokalkostnader och tillkännager detta för regeringen.
39. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att pröva möjligheten att fler myndigheter bör ledas av styrelser och tillkännager detta för regeringen.
40. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att vidta åtgärder för att säkra kompetensförsörjningen i svenska företag och tillkännager detta för regeringen.

41. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en översyn av skattelagstiftningens konsekvenser för mindre företag och ideella föreningar och tillkännager detta för regeringen.
42. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör tillsätta en utredning för att belysa Skatteverkets och övriga statliga myndigheters hantering av företagarärenden och tillkännager detta för regeringen.
43. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att vid en större översyn av skattesystemet utreda hur skatteintäkter från fastighetsskatten på vind- och vattenkraftverk kan regionaliseras och tillkännager detta för regeringen.
44. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör låta utreda företrädaransvaret i sin helhet och tillkännager detta för regeringen.
45. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör låta utreda systemet med personalliggare i sin helhet och tillkännager detta för regeringen.
46. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att genomföra en översyn gällande proportionaliteten i skattetvister mellan näringsidkare och Skatteverket och tillkännager detta för regeringen.
47. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över lagstiftningen för att göra det möjligt för styrelseledamöter att fakturera uppdrag och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Sverige är ett av världens rikaste, mest jämställda och klimateffektivaste länder. Ändå står Sverige just nu inför stora utmaningar.

Sverige präglas sedan länge av en långvarig och allvarlig social klyvning. Det är en klyvning som går mellan människor och mellan platser. Mellan de med utbildning, språk och yrkeserfarenhet och de som inte har ett jobb. Mellan välmående och företagsamma orter och utsatta för- och bruksorter. Friheten och möjligheterna är ojämnt fördelade.

Sverige kan bara möta dessa utmaningar genom att blicka framåt. Lösningen för att hjälpa de som hamnat på fel sida om klyvningen är inte mer statliga bidrag och regleringar. Det är riktiga jobb, varaktig tillväxt, fler dynamiska företag, högkvalitativa utbildningar och efterfrågade färdigheter.

Svensk ekonomi står inför stora förändringar. Många regioner och kommuner ges inte tillräckliga förutsättningar att växa och blomstra. Men Sverige har också fantastiska möjligheter. I hela landet omvandlas idéer till små och växande företag som skapar jobb. Många av Sveriges mest dynamiska orter finns utanför storstadsområdena och visar att med rätt förutsättningar kan hela Sverige växa. Sverige har stora möjligheter att bli vinnare i framtidens ekonomi. För detta krävs dock viktiga och riktiga reformer.

Det behöver bli billigare att anställa, där skattebördan på sikt skiftas från arbete till miljöförstöring och konsumtion. Klimatet för entreprenörer, som omvandlar nya idéer till nya företag, behöver förbättras. Tjänster, exempelvis inom besöksnäringen och välfärden, måste ges förutsättningar att växa och utvecklas då de i många fall erbjuder värdefulla jobb för bland andra ungdomar och nyanlända. Hotelltillstånd, danstillstånd och naturturism är områden som kräver reformer.

Att bygga en möjligheternas ekonomi, som främjar den enskildes frihet, ekonomins tillväxtförmåga och klimatomställningen, som bryter klyvningen mellan människor och platser, är det stora och avgörande liberala projekt som Sverige nu står inför.

Det behövs frihet från de regler och skatter som hindrar jobb, företag, bostäder och tillväxt. Skatter och regler kan inte utformas enbart för stora städer och gamla företag, utan måste också fungera för mindre orter och nya småföretag.

Ett konkurrenskraftigt Sverige

För att Sverige ska kunna förbli rikt måste vi kontinuerligt flytta fram positionerna i en intensiv global konkurrens. Skatter och regler måste premiera en långsiktigt hållbar tillväxt. Digitaliseringen av samhället förstärker en trend mot både globala nätverk men också decentraliserade strukturer där växande småföretag blir alltmer avgörande för konkurrenskraften. Nya jobb skapas när startups växer och blir större, varför politiken måste fokusera på att underlätta denna resa för nya företag. Sverige står väl rustat för att möta dessa förändringar.

Om en generation kan Sverige ha en miljon företagare. Vårt nuvarande samhälle, dess skatteregler och trygghetssystem, är inte anpassade för ett utspritt och småskaligt företagande. Vi måste därför förändra företagarpolitiken i grunden, med genomgripande regelförenklningar och reformer av skattesystemet.

Det behövs ett mer systematiskt regelförenklingsarbete. Det statliga Regelrådet bör förstärkas och ges ökade befogenheter och resurser att föreslå förändringar i lagförslag

som bedöms skapa ökad regelbörda. Regelrådet bör också kunna granska regelbördan på lokal nivå och komma med stöd till kommunerna. Nya regler bör dessutom ha en kontrollstation där det efter fem år måste gå att motivera att de fortfarande behövs, annars upphör de automatiskt. Kostnader, i form av såväl tidsåtgång som avgifter, för företag som söker tillstånd hos kommuner och myndigheter måste minska. Om en tillståndsansökan inte besvaras inom två månader bör grundregeln vara att tillståndet beviljas automatiskt.

Offentlig upphandling stänger ofta ute småföretag, som bara utgör en tiondel av de som bjuder på offentliga upphandlingar. Offentlig upphandling bör därför småföretagsäkras, genom att krav ställs på att mindre omfattande upphandlingar utformas så att även småföretag kan delta. Syftet med upphandlingarna bör i första hand vara att värna skattebetalarnas intressen.

Frihandel och EU

EU är världens största integrerade marknad. Den ökade rörligheten för varor, tjänster, människor och kapital som EU möjliggjort har bidragit till tillväxt och jobbskapande, inte minst i Sverige. EU och dess medlemsländer står dock inför stora utmaningar. Många medlemsländer brottas med svaga statsfinanser, hög arbetslöshet och låg tillväxt. De behöver ta krafttag för att sanera sina offentliga finanser och reformera såväl sina arbetsmarknader som sin byråkrati. För att säkerställa unionens långsiktiga överlevnad krävs mer av det som en gång gjorde medlemsländerna framgångsrika: handel och öppenhet. Centerpartiet vill öppna den inre marknaden ytterligare. Särskilt gäller det inrättandet av en digital inre marknad, med stark nätneutralitet. EU måste också öppna sig mer mot omvärlden och aktivt arbeta för upprättandet av fler globala frihandelsavtal.

En stor del av det vi producerar i vårt land går på export och bidrar på så sätt mycket till vår egen ekonomi. Detta är både en utmaning men också en möjlighet för svensk livsmedelsproduktion. Den svenska kvaliteten och det goda svenska djurskyddet har spridit sig över världen och vi kan i dag se hur efterfrågan från exempelvis Asien ökar stort. Samtidigt är det viktigt att Sverige och EU i tecknande av frihandelsavtal inte gör avkall på våra höga krav inom områden såsom miljö, livsmedel, antibiotika, djurhållning, hälsa och konsumentskydd.

EU är en viktig exportmarknad, att Sverige är en del av den inre marknaden är av stor betydelse för såväl stora som små företag. För stora företag är ofta steget ut på den

internationella marknaden litet. För små företag kan det vara betydligt svårare. Därför behövs en tydlig strategi till stöd för små och medelstora företags möjligheter att exportera till på EU:s inre marknad.

Bättre kapitalförsörjning i hela landet

Kontanthanteringen är en viktig service för den svenska ekonomin, svenska företag och för människors möjlighet att fritt välja betalningsmedel. Den utredning som genomförts kring kontanthanteringen har pekat ut en rad förslag som bör genomföras för att säkra kontanthanteringen i hela landet. Det handlar bland annat om att banker som erbjuder betalkonton och har en inlåning från allmänheten på över 70 miljarder kronor ska vara skyldiga att tillhandahålla kontantuttag och dagkassehantering i en sådan utsträckning att det finns en rimlig tillgång till dessa tjänster i hela Sverige. Centerpartiet anser att utredningens förslag ska ses som en lägsta acceptabel nivå för kontanthanteringen i Sverige. Utöver detta bör en översyn av tillgången till postservice i hela landet genomföras.

Förutsättningarna att få fram kapital för investeringar och nya affärsidéer är allt för ofta bristfälliga. Det är nödvändigt att hela landet har tillgång till såväl privat lånekapital som till det offentliga riskkapitalet. Lokala banker och andra investerare spelar redan en avgörande roll. Men mer behöver göras om företags och människors fulla potential ska komma till sin rätt. I Norge har man infört så kallade sparbanksbevis för att möjliggöra bredare utlåning för sparbankerna och Sverige behöver sträva i den riktningen, där ett viktigt steg är en moderniserad sparbankslag. Skälet för detta är att sparbanker som inte väljer att bli aktiebolag saknar reella möjligheter att stärka kapitalbasen. Den befintliga sparbankslagen förhindrar nämligen sparbankerna att ta in externt kapital. Genom bättre tillgång till externt kapital kan sparbankerna växla upp sin verksamhet för att bidra till att stärka företagande och jobb på Sveriges landsbygder. En modernisering av spelreglerna skulle också kunna innebära verksamma sparbanker i fler delar av Sverige. Regelverket behöver möjliggöra fler aktörer i hela landet. Regelverket kring kapitalförsörjning behöver också stärka förutsättningarna för privat och offentligt kapital att samverka. Detta ska förenas med tillsyn och kontroll, men behovet av riskvilligt kapital i hela landet motiverar en moderniserad lagstiftning.

För att modernisera och effektivisera det offentliga riskkapitalet bör fond-i-fond-lösningar användas, där statligt riskkapital från början samverkar med privata fonder för

att nå mindre och växande företag. De statliga fondernas inriktning bör också främst inriktas på tidiga utvecklingsfaser för att undvika undanträngning av privat kapital.

Ett skattesystem för tillväxt

Trots en rad reformer uppvisar det svenska skattesystemet stora skevheter som begränsar möjligheten till sysselsättning för utsatta grupper, för entreprenörskap och för Sveriges framtida tillväxtmöjligheter. Sverige är i stort behov av reformer som stärker Sveriges konkurrenskraft, som lockar investeringar till Sverige och ger våra företag större möjligheter att skapa jobb och tillväxt. Antalet arbetade timmar behöver fortsätta öka om Sverige långsiktigt ska ha råd att behålla och utveckla vår välfärd. Centerpartiet vill därför se en grundlig skattereform, som syftar till att skapa mer jobb och tillväxt och samtidigt ökar kostnaden för miljöfarlig verksamhet.

Det är viktigt att skatter utformas så att svenska företags konkurrenskraft stärks och att Skatteverket tar in de skatter som riksdagen beslutat. Skatterna måste utformas så människor vågar ta risker och starta företag. Skatter ska medverka till tillväxt och utveckling i hela landet, underlätta jobbskapande och företagande och stimulera en grön skatteväxling. Skatter måste vara förutsägbara, rättssäkra och långsiktiga. Trösklarna till småskaligt företagande måste sänkas genom regelförenklingar och lägre skatter.

För Centerpartiet är det självklart att människor i större utsträckning ska få behålla frukterna av sitt eget arbete. Lika självklart är det att regioner som bidrar med värdefull produktion får behålla delar av detta värde. Skattebaser är ett effektivt verktyg för att öka människors inflytande över sin vardag. Därför vill Centerpartiet att skattepolitiken ska användas som redskap för att vara tillväxtskapande i hela landet. Detta är en viktig del av skattepolitiken vid en skattereform. Att använda skattepolitiken som ett tillväxtredskap för hela landet kan möjliggöras genom att regionalisera fler delar av den statliga fastighetsskatten i syfte att stärka den regionala beslutsnivån och regionernas möjligheter att föra en tillväxtfrämjande politik utifrån sina egna förutsättningar. Centerpartiet vill utreda hur ett antal skattebaser skulle kunna regionaliseras, så att regionerna får behålla en större andel av de värden som skapas hos dem. Ett första steg är att regionalisera fastighetsskatten på vattenkraft- och vindkraftkraftverk.

För att upprätthålla förtroendet för skattesystemet är det avgörande att kontinuerligt arbeta med att förenkla för skattebetalarna. För mindre organisationer och företag riskerar komplicerad och tidskrävande skatteadministration och regler att bli en tyngre börda eftersom dessa oftast måste göra lika mycket med mindre resurser. Bland annat

därför är det viktigt att säkerställa att ideella organisationer och mindre företag inte drabbas oproportionerligt. Tyvärr är exemplen många där företag eller organisationer drabbas oproportionerligt av skattelagstiftningen eller tolkningen därav. Systemet med personalliggare har sedan det infördes utvidgats vid ett flertal tillfällen och senast 2018 till att exempelvis inkludera alla personer som bor under samma tak där det bedrivs näringsverksamhet att behöva registrera sig om de på något sätt bidrar till verksamheten. Centerpartiet vill utvärdera effektiviteten i det tio år gamla systemet med personalliggare. Regelkrånglet måste minska och här kan ny teknik bana väg för enklare system. Detta är viktigt för de småföretagare som vill utveckla och investera i sin verksamhet. Och som vill kunna be sin åttaåring att gå ut med kökssoporna utan att riskera böter.

Behovet av att modernisera, förenkla och förbättra skatteregolverket är uppenbart. Särskilt mindre företag och ideella föreningar, exempelvis idrottsföreningar, drabbas proportionellt hårdare administrativt eftersom de aldrig eller sällan har tillgång till ekonomiavdelningar som kan arbeta med skattredovisningen. Det är angeläget att en översyn över skattelagstiftningens konsekvenser genomförs med ett särskilt beaktande av förutsättningarna för mindre företag och ideella föreningar.

Högsta förvaltningsdomstolen slog 2017 fast att styrelsearvoden normalt ska beskattas som inkomst av tjänst, även om arvodena faktureras via eget bolag. Detta försvårar både för den enskilde och för de företag som vill stärka styrelsen med en specifik kompetens. Regeringen bör därför se över regelverken så att det blir möjligt för styrelseledamöter att fakturera uppdrag via näringsverksamhet.

Systemet med förmånsbeskattning är komplicerat och i flera avseenden inte rättssäkert. Exempelvis gäller detta förmånsbeskattning av fordon som används i lantbruksverksamhet. Systemet bör därför ses över i syfte att uppnå enkelhet, rättssäkerhet och transparens.

Tyvärr finns det historiskt likväl som i närtid allt för många exempel på där företagare kommer i kläm som en konsekvens av Skatteverkets administrativa rutiner liksom omtolkningar av lagar och regler. För stora företag med juridiska och ekonomiska avdelningar är problem och svårigheter ofta hanterbara vad gäller personalresurser, men även för dessa kan processer och handläggning i sig skapa stora problem. För de mindre företagen kan även det som ter sig som mindre förändringar, framförallt när det sker hastigt, hota själva företagets existens. Ytterligare ett exempel är det så kallade företrädaransvaret, regler om personligt betalningsansvar, i skatteförfarandelagen. Kunskapen om reglerna om företrädaransvar är bristfällig och har

dessutom kommit att tillämpas mycket strängt. Detta kan få stora oväntade konsekvenser i den privata ekonomin hos styrelseledamöter i små företag. Det riskerar också att inverka negativt på möjligheterna att rekrytera styrelseledamöter. Företrädaransvaret behöver utredas i sin helhet.

Andrahandsuthyrning är viktig för en väl fungerande bostadsmarknad. Inte minst för branscher med en hög grad säsongarbetare, men också för tillgången till bostäder i stort. Besöksnäringen skulle också gynnas av regler som gör det lättare att hyra ut delar av den egna bostaden. I Norge finns ett system som gör det möjligt att hyra ut upp till halva sin bostadsyta skattefritt. Vi vill att denna modell utreds för att se hur den kan anpassas till svenska förhållanden.

Stärk kommuner och regioner

Finanspolitiken måste ha utrymme att stimulera ekonomin, utan att den långsiktiga trovärdigheten för Sveriges statsfinanser äventyras. Respekt för det nya överskottsmålet och skuldankaret är viktiga för att skapa reserver. Reformen i budgeten måste vara fokuserade på det som förstärker tillväxtförmågan och sysselsättningen. I högre grad bör även kommunerna och regionernas ekonomi tas i beaktande när de offentliga finanserna bedöms inför en lågkonjunktur, så att inte ett starkt statsfinansiellt läge på nationell nivå motsvaras av kraftigt försämrade finanser i kommuner och landsting. Staten måste med mer generella och mindre öronmärkta resurser underlätta för kommuner, landsting och regioner att bedriva en ansvarsfull ekonomisk politik.

Kommuner och regioner ansvar för en mycket stor del av välfärden i Sverige, och står inför en tuff ekonomisk situation. Var fjärde svensk kommun gick med underskott 2018 enligt Sveriges kommuner och landsting, SKL.

En översyn behövs av de riktade statsbidragen som har ökat kraftigt till bland annat skola, vård och äldreomsorg. Ett problem med de riktade statsbidragen är de är dyra att söka och hantera och överensstämmer sällan med specifika behov i en viss kommun eller region. Staten måste med mer generella och mindre öronmärkta resurser underlätta för kommuner, landsting och regioner att bedriva en ansvarsfull ekonomisk politik.

En särskild problematik är de stora skillnaderna i kommunalskatt, där befolkningen i många landsbygdskommuner betalar långt högre skatt än framför allt de som bor i ett antal förortskommuner i storstadsområdena. Det uppstår en problematik i kommuner med litet befolkningsunderlag och svagare skattekraft, som både får sämre service och högre kommunalskatt. Det är angeläget att både stimulera den ekonomiska utvecklingen

i landsbygdskommunerna, och samtidigt se på andra möjligheter att finansiera möta ökade behov inom t ex äldreomsorgen än genom höjda kommunalskatter.

Skatteutjämningsystemet är viktigt för att upprätthålla likvärdighet i hela landet. Samtidigt ser vi betydande brister i dagens system. I dagsläget går stora delar av skatteutjämnningen till tillväxtkommuner som i grunden har goda förutsättningar för en stark ekonomi. Därför finns behov av en översyn. Centerpartiet vill se ett skatteutjämningsystem som vilar på en rad grundläggande principer. Dels bör systemet utgå från en garanterad servicenivå i hela landet. Samtidigt behöver det vara utformat så att det skapar incitament för företagande, jobb och tillväxt. Det måste löna sig för en kommun som gör reformer för att stärka företagsamhet och jobbskapande, snarare än att frånta kommuner deras ansvar för sin ekonomiska politik. För många av landets glest befolkade kommuner är det dock uppenbart att det finns strukturella förutsättningar som gör det svårt att klara behovet av kommunal service utan ett system för skatteutjämnning. Därför bör gleshet i högre grad beaktas inom ramen för utjämningsystemet.

Statliga bolag

Centerpartiet anser att statens uppgift normalt bör vara att ange de ramar och regler som ska gälla för näringslivet och företagen, inte att äga och driva bolag. Det finns ändå skäl att staten äger vissa bolag, till exempel där bolagen har ett tydligt samhällsuppdrag. De statliga bolagen bör drivas hållbart och ansvarsfullt med en långsiktig agenda. Därtill finns det inget självändamål att staten agerar på redan väl fungerande marknader såsom bank-, fastighets- eller flygmarknaden. På sikt bör staten kvarstå som ägare endast då tungt vägande skäl talar för detta, exempelvis när det finns ett angeläget samhällsuppdrag som svårligen kan hanteras på annat sätt eller är strategiskt eller säkerhetspolitiskt viktiga. Eventuella försäljningar ska genomföras vid en tidpunkt då det utifrån en samlad bedömning kan antas ge det mest affärsmässiga utfallet. Eventuella försäljningar bör därför i regel göras när konjunkturen är god. Försäljningsintäkter bör användas för att minska statsskulden eller till exempel för att investera i svensk infrastruktur.

Förkortade handläggningstider för näringsverksamhet

För att Sveriges företagare ska kunna utveckla sin verksamhet behövs minskat krångel, en del i detta handlar om kortare handläggningstider för olika tillstånd. Jobbskaparna ska kunna ägna tid åt att skapa tillväxt och nya jobb, istället för att fylla i blanketter och

vänta. Såväl för serveringstillstånd som för bygglov förekommer stora skillnader i förutsättningarna för företagen. Tillstånd kan variera från 1 upp till 12 veckor. Serveringstillstånden kan variera med 23 000 kronor och byggloven med drygt 53 000 kronor. För miljöfarlig verksamhet kan anmälningsavgiften för en biltvätt variera med 19 000 kronor och nästan 11 000 kronor per år i tillsynsavgift. Hur ofta det sker tillsynsbesök varierar mellan varje till vart tredje år. Trots detta måste tillsynsavgiften betalas och kommunerna betalar inte tillbaka den om det inte sker ett besök.

Att kostnader och handläggningstider varierar kan ha många olika anledningar. Vad som är en rimlig kostnad är inget som är utrett och därmed svårbedömt. Däremot anser vi att det är uppenbart att det finns stora möjligheter att förbättra handläggningstiden när en kommun kan klara av exempelvis ett serveringstillstånd på knappa veckan och för andra kommuner kan det ta tre månader. Synen på tillsyn måste anpassas till företagens verklighet. Den så kallade Rättviksmodellen innebär att avgifter för tillsyn debiteras i efterhand samtidigt som kommunala myndigheter hjälper företagare att göra rätt snarare än att sträva efter att sätta dit den som gör fel. Det är en modell som bör få större spridning.

En djupare analys på länsnivå visar dessutom att det inte är ovanligt att två kommuner som har den lägsta respektive längsta handläggningstiden i länet är grannar. Det innebär i praktiken att två restauranger kan ligga några kilometer från varandra men deras förutsättningar såväl när det gäller hur fort byråkratins kvarnar maler som vilka kostnader företaget belastas med kan skilja sig radikalt åt.

Trots att samsynen kring svenska miljökrav är stor så tar handläggningstiderna av miljöprövningsärenden allt längre tid. Företag och organisationer i branschen slår larm om omöjliga investeringsbeslut på grund av handläggningstiderna och bristen på effektivitet hos myndigheterna. Oklarheten kring myndigheternas hantering av ärenden är också ett stort problem som kostar det svenska näringslivet pengar. Det är en helt orimlig situation för de företag som väntar på att få investera hundratals miljoner kronor. För att bryta den negativa trenden med skenande handläggningstider föreslår vi en översyn av åtgärder för att förkorta handläggningstiderna. Det kan till exempel omfatta införandet av en handläggningsgaranti och sanktionsavgifter mot de myndigheter som bryter mot handläggningsgarantin.

Kvinnors företagande

Ekonomisk makt och ett ökat ägande är centrala delar i arbetet för ett mer jämställt samhälle. Historiskt har kvinnodominerade branscher hämmats av offentliga monopol och detaljregleringar. Dessa branscher har nu öppnats för företagande och konkurrens. Det har gett kvinnor mer egenmakt och bidragit till den kraftiga ökningen av antalet kvinnliga företagare och vd:ar. Kvinnors möjlighet att starta och driva företag behöver stärkas ytterligare.

Bilden av kvinnor och män som företagare är väldigt olika. Kvinnor beskrivs som alltifrån mindre risktagande till mindre framgångsrika än män. Kvinnor som driver företag anses vara försiktiga och män anses våga satsa. Självklart påverkar det finansiärers bedömning av vad som är finansieringsbart och vad som har potential att lyckas. Detta är en av orsakerna till att färre kvinnor än män väljer att bli entreprenörer. Trenden är en del av en större problembild där samhällets syn på vad män och kvinnor är lämpade för att klara av skiljer sig åt. För att vända denna bild behövs åtgärder på flera områden och inom flera olika åldrar. Vetskapen och kunskapen om entreprenörskap som en karriärmöjlighet behöver ökas längre ner i åldrarna, och stimuleras hos äldre generationer. Vi föreslår därför en helhetssyn på frågan med insatser genom flera faser i människors liv: för unga, för kvinnor inom vården och för invandrade kvinnor. Förutom detta vill vi återinrätta resurscentrum för kvinnor, Winnet.

För många kvinnor som kommer hit från andra länder så kan företagande vara den enda möjligheten till att få ett jobb. Många kvinnor kan inte de uppbyggda systemen som finns för att stödja kvinnors företagande och behöver extra stöd och hjälp. Därför behövs en särskild satsning på kvinnor med utländsk bakgrund för att de lättare ska kunna välja företagande som ett sätt att få ett jobb.

Största hindren för de flesta nyanlända som vill starta företag är kontakter med finansiärer och kapitalanskaffning. De nya svenskarna har helt enkelt inte samma förutsättningar. Att då vara kvinna och samtidigt invandrare i Sverige minskar med andra ord chansen att få finansiering betydligt.

Ungt företagande

Många barn och ungdomar har ingen familjemedlem eller bekant som driver eget företag. Därför minskar möjligheten att de själva hittar inspiration och intresse för företagande. Vi tycker att alla barn och ungdomar ska få en chans att lära sig vad entreprenörskap och företagsamhet innebär, därför vill vi att alla elever i grundskolan ska få ta del av information och chansen att pröva Ung Företagsamhet. Forskning visar

att det är 80 procent större chans att kvinnor som deltagit i Ung Företagsamhet startar ett aktiebolag än kvinnor utan den bakgrunden.

I gymnasiet bör fler elever få möjlighet att arbeta med sin egen företagsamhet genom att kursen entreprenörskap tillgängliggörs för fler gymnasieprogram än vad som är fallet idag. Kursen entreprenörskap bör även bli meriterande för högre studier, något som idag endast kurser inom språk och matematik är. Därför föreslår vi att organisationer som Ung Företagsamhet får ytterligare resurser för att utveckla entreprenörskap i skolan. Satsningen är en generell satsning för ungdomar men som baserat på tidigare forskning kommer ge resultat särskilt för tjejer.

Decentraliserade, stärkta och mer effektiva myndigheter

Myndigheter och kommuner lägger allt mer och allt bättre information och service på internet. Telefonkundtjänsten byggs ut. Servicekontoren ska byggas ut och inga nya myndigheter ska lokaliseras i Stockholm under mandatperioden. Det är bra. Men drygt 1 miljon människor använder inte internet. Och för många av våra problem och frågor behöver vi träffa en kunnig person. Värdet av att få träffa en tjänsteman, öga mot öga i ett personligt möte, kan inte nog betonas. Ingen ska ”falla mellan stolarna”. Därför ska myndigheterna samarbeta, både om service i enkla fall och om omfattande insatser. Det är lätt att se att framför allt de mindre kommunerna, de mindre orterna och landsbygden har fått sämre tillgång till offentlig service. Detta står inte i motsats till en fortsatt utbyggd e-förvaltning.

De stora framsteg som genomförts på detta område måste följas av en fortsatt utveckling för att skapa en snabbare förvaltning med lägre kostnader för medborgare, företag och den offentliga sektorn. Nu måste myndigheters uppgifter decentraliseras i högre utsträckning. Förutom de positiva effektiviseringsvinster en decentralisering kan uppnå innebär det en ökad offentlig service i hela landet.

Omsorg om skattebetalarnas pengar är grunden för en ansvarsfull ekonomisk politik. Lagstiftare ska alltid vrida och vända på varje skattekrona och se till att den används så effektivt som möjligt. Vi kan konstatera att utgifterna för de statliga myndigheterna under senare år skenat iväg. Något som till stor del beror på ökade lokalkostnader. Samtidigt ser vi att flera myndigheter väljer dyrare lokalalternativ. En rimlig utgångspunkt är att myndigheternas lokalisering bör spegla befolkningens. I många andra tjänstebranscher med liknande profil på sina anställda är kontor belagda utanför storstäderna av kostnadsskäl.

I näringslivet är det en självklarhet att en styrelse leder företaget framåt. Forskning visar att företag som har mer diversifierade styrelser uppnår bättre resultat. I Sverige är det en liten andel av myndigheterna som leds av en styrelse. Faktum är att enrådighet är klart dominerande. En diversifierad styrelse som består av individer med vitt skilda bakgrunder, erfarenheter och kompetenser leder oundvikligen till att frågor som rör verksamhetsutveckling belyses i bredare perspektiv. Att en ensam myndighetschef (generaldirektören) leder mer än hälften av Sveriges myndigheter innebär att verksamhetsutvecklingen till stor del styrs efter generaldirektörens vision och planer. Givetvis med beaktande av de lagar, regler, förordningar och regleringsbrev som myndigheten lyder under. En styrelse har en viktig roll att spela i att avlasta generaldirektören, som då kan fokusera mer på det operativa arbetet. Styrelsen kan fokusera på att leda det långsiktiga utvecklings- och planeringsarbetet. Därför bör huvudregeln vara att varje statlig förvaltningsmyndighet (exklusive nämndmyndigheter) leds av en styrelse. Regering och riksdag har tydligt sagt att man vill att myndigheternas verksamhet decentraliseras. En styrelse har då uppdraget att fokusera på det långsiktiga arbetet med att planera för och genomföra de beslut som riksdagen har fattat samtidigt som generaldirektören kan fokusera på att operativt genomföra decentraliseringen.

Emil Källström (C)

Per Åsling (C)

Peter Helander (C)

Per Schöldberg (C)

Helena Vilhelmsson (C)

Lars Thomsson (C)

Helena Lindahl (C)

Niels Paarup-Petersen (C)

Sofia Nilsson (C)